

~~G. W. 27.~~ EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.

VITEBERG.

VI-26.

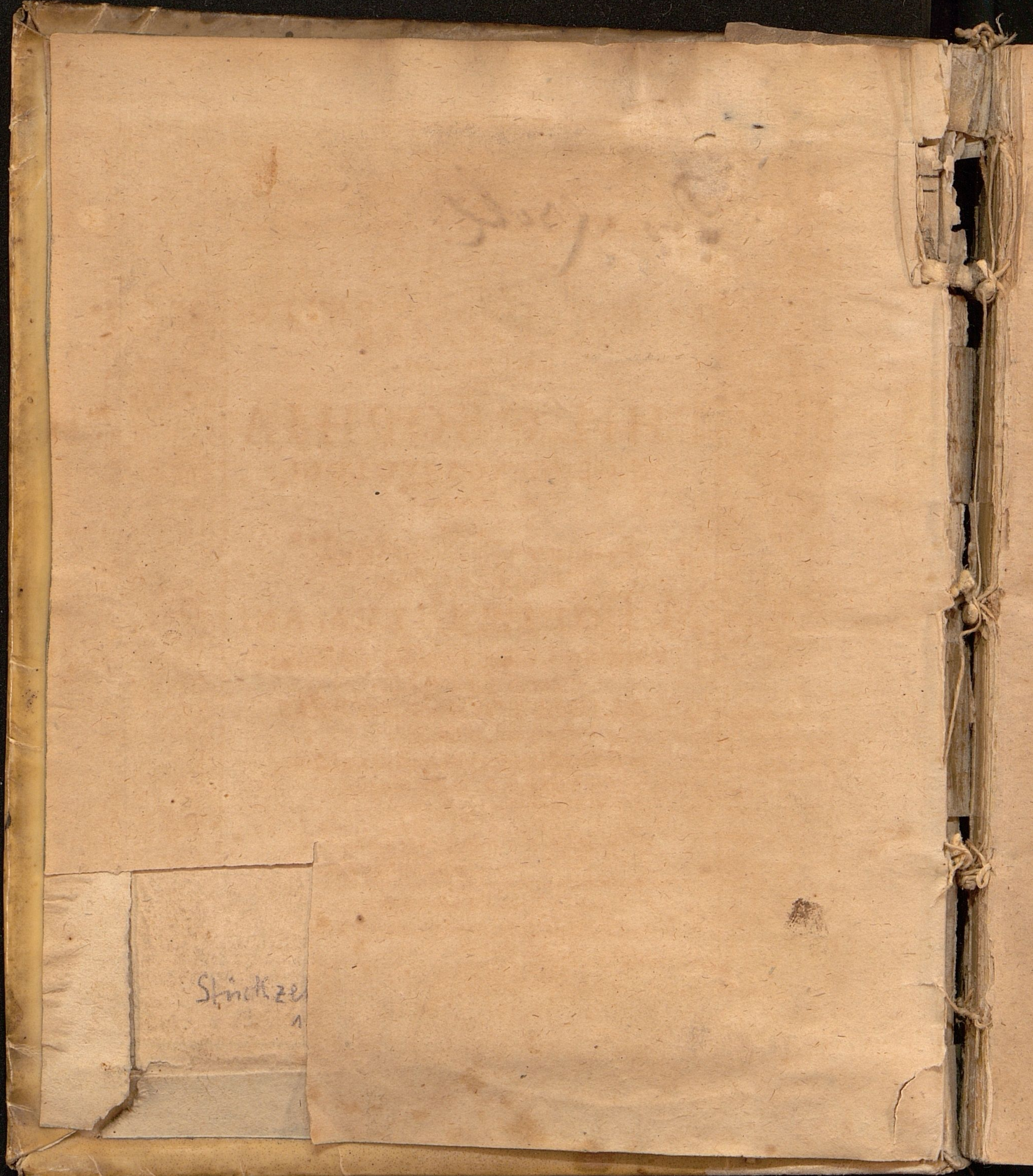
SIGNAT. CLVCCCXIII.

*Stückzettel erled.
11. XII. 1944.*

Prozess.

Einzelne verzeichnet

5.

Stückze
1

DISPUTATIO XII.
ETHICA

De

VIRTUTE HE-
ROICA,

Quam

DEO TRIUNO ANNUENTE

In Inclÿta & celeberrima Academia VVittebergensi,

PRÆSIDE

Clarissimo & Excellentissimo Philosopho

Dn. IACOBO MARTINI, HALB:

Logices & Pract: Philosoph. Pro-
fessore publ.

Proponit & defendendam suscipit

LEVINUS LUDOLPHUS ab ALVENSLEVE
Ludol. F.

Ad diem 15. Octob. Horis Locoq̄ solitis.

VVITTEBERGÆ,

E Typographæo JOHAN. GORMANNI.

ANNO M. DC. XIV.

DISPUTATIO XII

ETHICA

De

VIRTVTUTE HE

VIRTUTU ROLICA

Compendium

DEO TRINUM ANNUNCIAT

In hoc libro & ceteris tractatibus philosophiae

Christiano & Aristoteliano Philosopho

Dr. JACOBO ... HALLB:

Logice & Philosophiae

per adnotationes & scholia

causantur & demonstrantur

LEVINUS ...

... in hoc libro

... philosophiae

... Aristoteliano

... & ceteris

ETHICARUM

ANNO MDCXIX

DISPUTATIO XII.

De

VIRTUTE HEROICA.

Continuatio.

UM disquisitionibus superioribus doctrina de perfectis virtutibus, tam moralibus, quam intellectualibus sit absoluta; merito etiam in id nobis incumbendum videtur, ut deinceps cognoscamus, quomodo sit horum complementum & summa perfectio, qualis est *Virtus heroica*. Hæc enim eximiam in animis ingenuis parit admirationem, & hominem supra hominis conditionem elevare nata est.

Thesis I.

Eteres virtutē hanc HEROICAM dixere propterea, quod eā præditos non simpliciter pro hominibus, sed pro divinis & quasi semideis haberentur, vulgoq; *ἡρώας* sive *ἡεῖς ἀνδρας* nominarunt, cum ejusmodi refulgerent virtute, quæ quodammodo superaret communem hominis conditionem.

Arist. lib. 7. Eth. Nicom. cap. 1. lib. 2. Mag. Mor. cap. 5. libr. 6. Ethic.

Eudem cap. 1.

A 2

2. De-

II.

Definimus virtutem Heroicam animi habitum, quibusdam, concessum divinitus, ad eiusmodi actiones præstandas, quæ alioquin solis humanis viribus præstari non possent. Ex Aristotelis contextu eiusmodi definitionem colligimus: ἡ δὲ ἐστὶν ἡρωικὴ δῖον ἐξίς τῆς ψυχῆς θεία ὑπερὸν τὸν ἀνθρώπου, ἢ κατὰ τὰ πάντα ἐξ ἀνθρώπων γίνονται θεοί.

Ex libr. 7. Eth. Nicom. cap. 1. & libr. 2. Mag. Mor. cap. 5. & libr. 6. Eth. Eudem. cap. 1.

III.

In definitione hac quando dicimus, Virtutem heroicam nonnullis datam esse divinitus, non protinus omnem disciplinam & assuefactionem tollimus: Quippe cum de omni virtute dicatur à Philosopho (a) quod more & consuetudine paretur: Sed statuimus, tum verè virtutem existere Heroicam, si ad disciplinam virtutis moralis accedat afflatus divinus, qui illam augeat & adjuvet. Nemo enim vir magnus sive aliquo afflata divino unquam extitit, uti testatur Cicero (b)

(a) 2. Eth. Nicom. cap. 1. & lib. 1. M. M. cap. 6.

(b) Libr. 2. de Nat. Deor.

IV.

Atq; hinc est, quòd paucissimis ea contingat, & rara inter mortales esse soleat: secundum illud θεῖον ἀνδρῶν εἶναι τὸ ἀάμιον: raro fit, virum esse divinum.

V.

Neq; tamen propterea Hesiodi sententiæ subscribere volumus, qui contendit (c) ἡρώας omnes uno duntaxat mundi seculo, quod aureum nuncupat, vixisse. Quovis enim tempore Deus quosdam, tanquam lumina, excitavit, per quos vel Ecclesiam suam gubernavit, vel artes in lucem protulit aut restituit, vel imperia ordinavit.

(c) Hesiod. libr. 1.

VI.

Thomas & qui hunc sequuntur, virtutem Heroicam specie distinctam arbitrantur à cæteris virtutibus moralibus. Sed fallunt, & falluntur. Non enim ab illis habitu sed gradu, non, essentia, sed dignitatis excellentia diversa est.

VII.

Rationes si desideras, en in promptu sunt. 1. Quia objectum & finis pariunt virtutum differentias: jam verò virtus heroica & moralis finibus conveniunt: quatenus utraq; ad summum bonum refertur: Et hac duntaxat ratione differunt, quod virtus heroica exactius & splendidius finem attingit, quam virtutes morales reliquæ.

IIX.

Deinde quia eadem definitio utriq; competit. Utraq; enim est habitus electivus secundum determinationem viri prudentis.

IX.

His accedit, quòd Heroes non alijs virtutibus refulserunt, quàm ijs, de quibus hætenus disseruimus.

X.

Diximus, quod virtus heroica etiam quâ definitionem conveniat cum cæteris virtutibus Moralibus: Ergo mediocritas erit? Omnino. Nam licet virtus hæc magnitudine sua summa & extrema sit: respectu tamen formæ virtutis & essentiæ, media est.

XI

Rectè igitur definivimus eam per habitum, & non per perturbationum (d) evulsionem: per habitum, inquam, convenientem cum mediocritate in actionibus consistente.

(d) Eustratius lib. 2. comm. Eth. cap. 3.

XII

Quales autem hæ actiones sint, non distinguimus; sed eas ex omni virtute promanare (e) facile defendimus.

(e) Piccol. gr. 6. in Philos. Moral. cap. 4.

XIII.

Quia enim Heroica virtus est splendor & fulgor moralium virtutum: & verò in omni ejulmodi virtute eminentia & fulgor locum habere potest; utiq; heroica dignitas in singulis virtutibus moralibus valet refulgere.

XIV.

Diximus porrò in definitione, Heroicam virtutem esse habitum animi: Ubi quæstio moveretur: ad quam animi facultatem virtus hæc sit referenda.

XV.

Sunt, qui eam ad intelligendi facultatem sive ad mentem referen-

A 3

feren-

ferendam esse statuunt. Quam opinionem veram non esse, dicimus: quòd virtus heroica, non est verè specie distincta à virtute morali; sed tantùm per magis & minus, quemadmodum jammodò demonstravimus. Atqui verò ad eandem facultatem referuntur humana perturbationum moderatio, & ejus splendor. Cum igitur morales virtutes pertineant ad appetitum sentientis facultatis; & virtus heroica sit earum splendor, utiq; ad eundem appetitum pertineat necesse est.

XVI.

Cæterùm quia contraria juxta se posita, magis elucescunt, ut habet regula Aristotelis (f) in scholis vulgatissima: vitium Heroicæ virtuti quod opponitur in considerationem etiam adhibeamus, necesse est, ut clarior ejus fulgeat præstantia, & gloria, fructusq; reddatur illustrior.

(f) 3. Rhetoric. ad Theodect. cap. 2. § 17.

XVII.

Quemadmodum autem Heroica virtus præstantiâ & excellentiâ suâ supra communem civilemq; hominis conditionem est elevata, & hominem Deo quodammodo similem reddere videtur: sic vitium, quod ei opponitur, adeo est execrandum, ut reliqua vitia turpitudine suâ longo post se intervallo relinquat, hominem infra hominis conditionem deprimat: imo verò ex hominibus feras efficiat.

XVIII.

Unde etiam à Philosopho nostro ἀπὸ τῆς ἡμετέρας, id est, à fera & bellua ἡμερότης, id est, Feritas sive Immanitas dicitur.

XIX.

Illud verò non propterea, quod ferarum & belluarum sit (istæ enim neq; virtutes, neq; vitia habent: cum ratione & electione destitutæ, solo appetitu ferantur) Sed quòd homines reddat feris magis similes, quàm alia quæcunq; circa mores fugienda. Tunc enim ferarum more omne humanum exuunt, solo sensuum affectu, eoq; depravato, docentur, & ea appetunt, quæ sana ratio planè reformidat ac pertorrescit.

XX.

Atq; hinc facile videre est, quòd Heroica virtus & Feritas sive

ve

ve Immanitas sibi invicem rectè opponantur: cùm illa sit virtus summa & plusquàm virtus, summoperè optanda, summaq; laude dignissima: Ita verò vitium summum, & plus quàm vitium, non solum non optandum, sed cane pejus & angue vitandum.

XXI.

Definimus Feritatem vitium, quo homo excusso rectæ rationis iudicio omniq; humanitate projecta, ferarum more, ea amplectitur & perpetrat, à quibus alioquin humanus animus naturaliter obhorret.

XXII.

Hujus perniciosissimæ feræ tria sunt quasi Cerberi, infestissima capita, tresq; fauces humanæ conditionis voracissimæ: Prophanitas nempe, quæ nos à Deo avertit: Immanitas, quæ nos omni caritate erga proximum exuit: Deniq; Tyrannis quæ pietatem erga patriam pervertit.

Piccol. gr. 6. cap. 13. & prolixè Pontanus in libro de Immanitate.

XXIII.

Quòd si causam hujus tanti vitij indagare velis, invenies, illud non semper idem: sed ejus diversos diversarum causarum respectu, dari gradus.

XXIV.

Homines enim sæpe ex naturæ depravatione, aliquando ex morbo, nonnunquam ex prava educatione & assuetudine, vel etiam aliâ causâ adeo exuunt humanam naturam, & ab humana conditione recedunt, ut deteriores jumentis, ipsisq; feris efferatior es evadant. Omnis enim conscientia sensus in ijs extinctus, omnis intelligentiæ radius sublatus, omne rationis lumen suffocatum videtur.

Problemata.

I. *An virtus heroica specie differat à virtute morali? Negavimus Thesi 6.*

II. *An solis Christianis virtus hæc tribuenda sit? Cum experientia contrarium docuerit, quod videlicet multi inter Ethnicos huic operam dederint, simpliciter id concedendum non erit*

3. An

III. *An etiam foeminis heroica virtus adscribenda sit? Affirmamus. Quamvis enim sexus muliebris, virili sit & inferior & ignobilior; exempla tamen, mulieres quoque, hac virtute praeditas fuisse, docent.*

IV. *An Heroica virtus cum Magnificentia & Magnanimitate plane eadem virtus sit: cum & illae in eminentia constitutae sint. Non sane. Nam non omnis magnificentia, omnisque magnanimitas est heroica: sed ea tantum quae maximè eminentis est.*
Piccol. gr. 6. c. 5.

V. *Num Heroica virtutes in Christianis & Ethnicis in unius generis actionem Dei sint referenda? Negamus.*

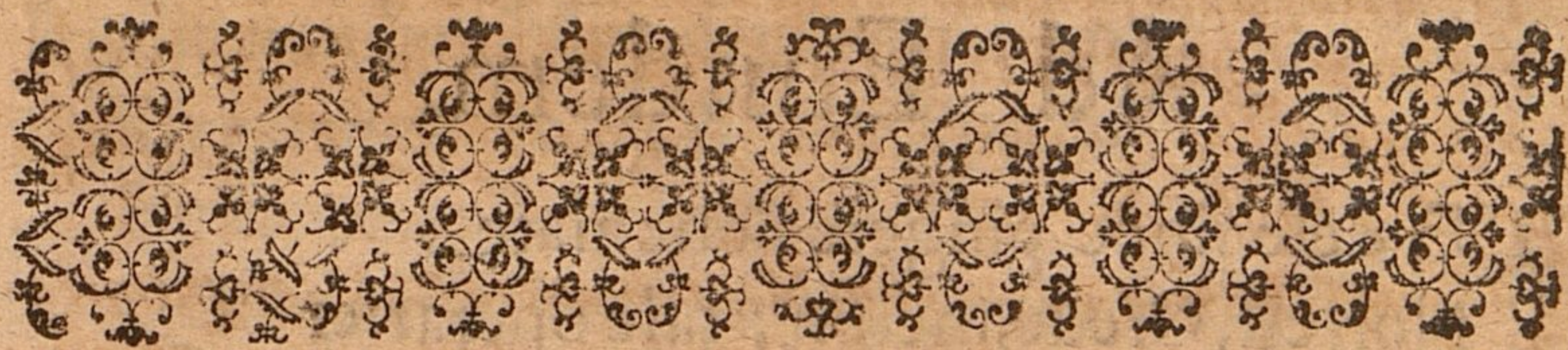
VI. *Cur Heroum exitus plerumque, sint funesti. Causa difficulter redditur. Dicunt, esse ipsam vehementiam in heroibus, quam non semper possunt moderari.*

VII. *Cur Heroum filij noxae. Deus deponit potentes de sede & exaltat humiles. Luca 1, v. 53. Idem dixit olim Chilo vir inter septem sapientes Graeciae primarius: Hic enim sciscitanti, quidnam rerum ageret Deus, humilia, respondet, tollit, & excelsa deprimat. Accedit parentum iniquitas, quam in liberorum tertiam & quartam usque generationem se visitare & vindicare pronunciat Deus. Mala quoque educatio, & institutio hic multum potest:*

Blanda patrum segnes facit indulgentia natos.

Ad

Ad Nobiliss. & Ornatissimum
DN. RESPONDENTEM.

Sollicitè querit puteorum nemo Mepbitim,
Cui fontes spirant semina dulcis aquæ:
Sic Sopheie liquido stipatus nectare prudens
Consilium ex proprio non aliunde petit,
Quid statuatur, Cur sic statuatur, benè norit oportet
Norit & infringi quomodo leua queant:
Inseris hos te inter numeros, LEVINE, Chorosq;
Musarum; & sacros sic Heliconis agros
Maeste ita, vel propriâ fies virtute beatus
Tollet & hic studij fructus ad astra caput.
Nil tibi non aderit, magno quin nomine possis
Stemmatis eximium perpetuare decus.

Balth. à Dequede

A 5

Ad

Ad Eundem.

TE de lenifico pingere Schemate
Non est, Crede, meum; tale operarier
Buccones simul & magnidici solent,
Te metro tenui hortarier, est meum
Ut parere probatis monitis, tuum
E squilla rosa vix Candida pullulat
Aut è saxo hyacinthus rubicundulus
Et solem & solum habere expetit herbula
Gemmans irriguum, ut luteolos parens
Jactet nostra capillos Zephyri æthere
Flos clari generis seminium & solum
Nactus Commodius, robore dum haud satus
Duro, sed meliore extrahit ordine
Te Sol Justitiæ, quando **QUIRITIUM**
Germanus modò cerâ æreque; nobilis
Famâ Nobilitat, maectat honoreque;
Heroum hinc generi ascriptus, amarier
Optas, ingenij vim arte dum inebrias
Sed cura; haud nimium stemmata jactites!
Nam natura tibi haud sufficit, herbulis
Quamvis sufficiat, factò animandum erit
Clarum stemma; *bonam vitam agere est boni*
Herois proprium: Namque viri optimi
Claro Schemate, non est Bóni, abutier

Ly-

Lysimache tibi mascula quid iuvat
Virtus maximi Aristidis ineptule?
Et facunde Pericles tua lactea
Quid quaeso Eloquia ad pignora lectuli
Xantippum, Paralum, stultiloquentia
Sed praecipua aliud, scis, Sapien-
tia
Exquiruntq; rogant te placidissime
Heroa esse magis dicier an petas?
Istud si appetis affectibus exue
Pravis te, ingenuis atq; proba Viris,
Si hoc, Scenam Sapientum modo linquito.

Salomon Lentz

F I N I S,

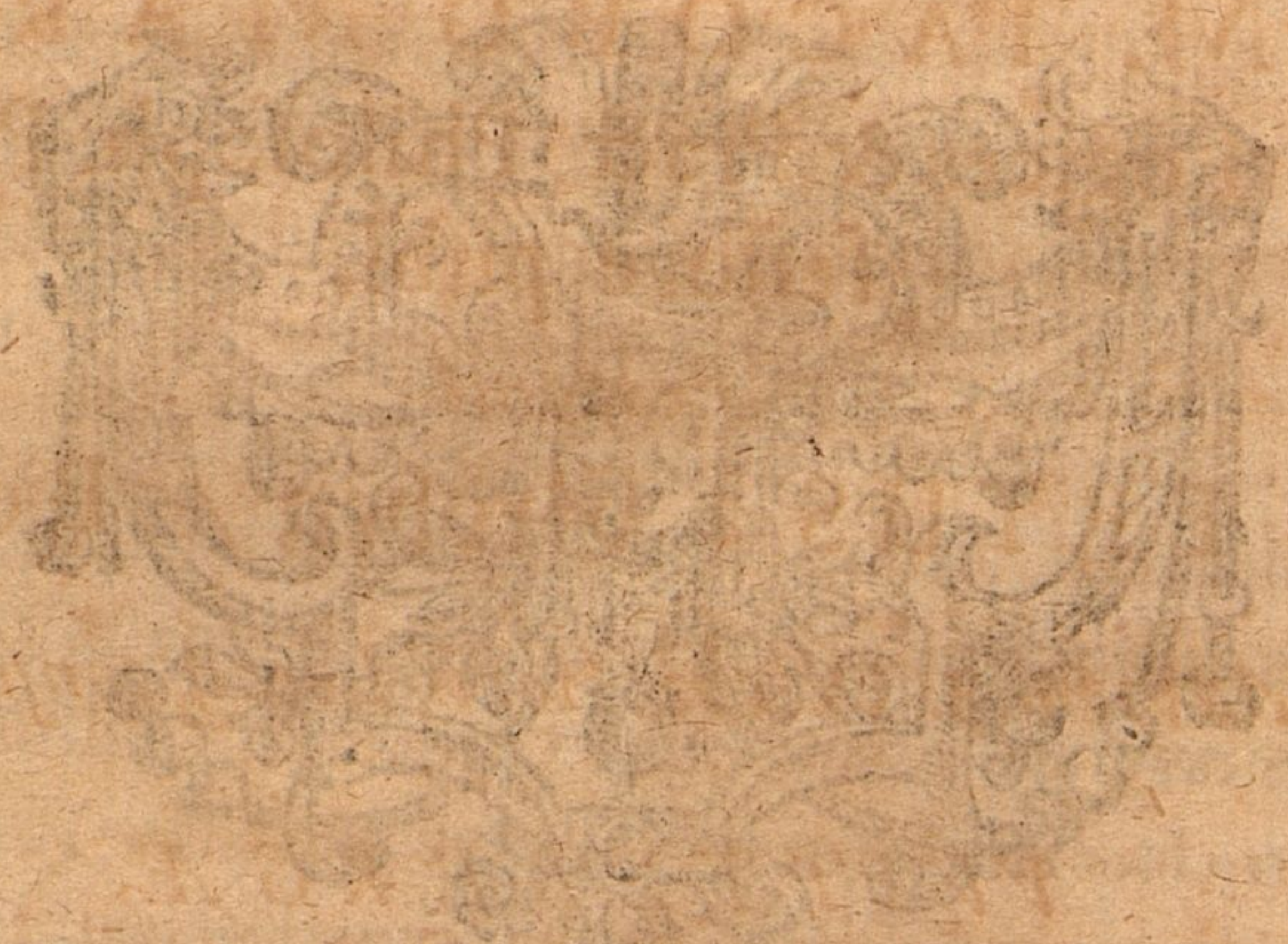

COMMENTARIA

PROLOGUS

LIBER PRIMUS

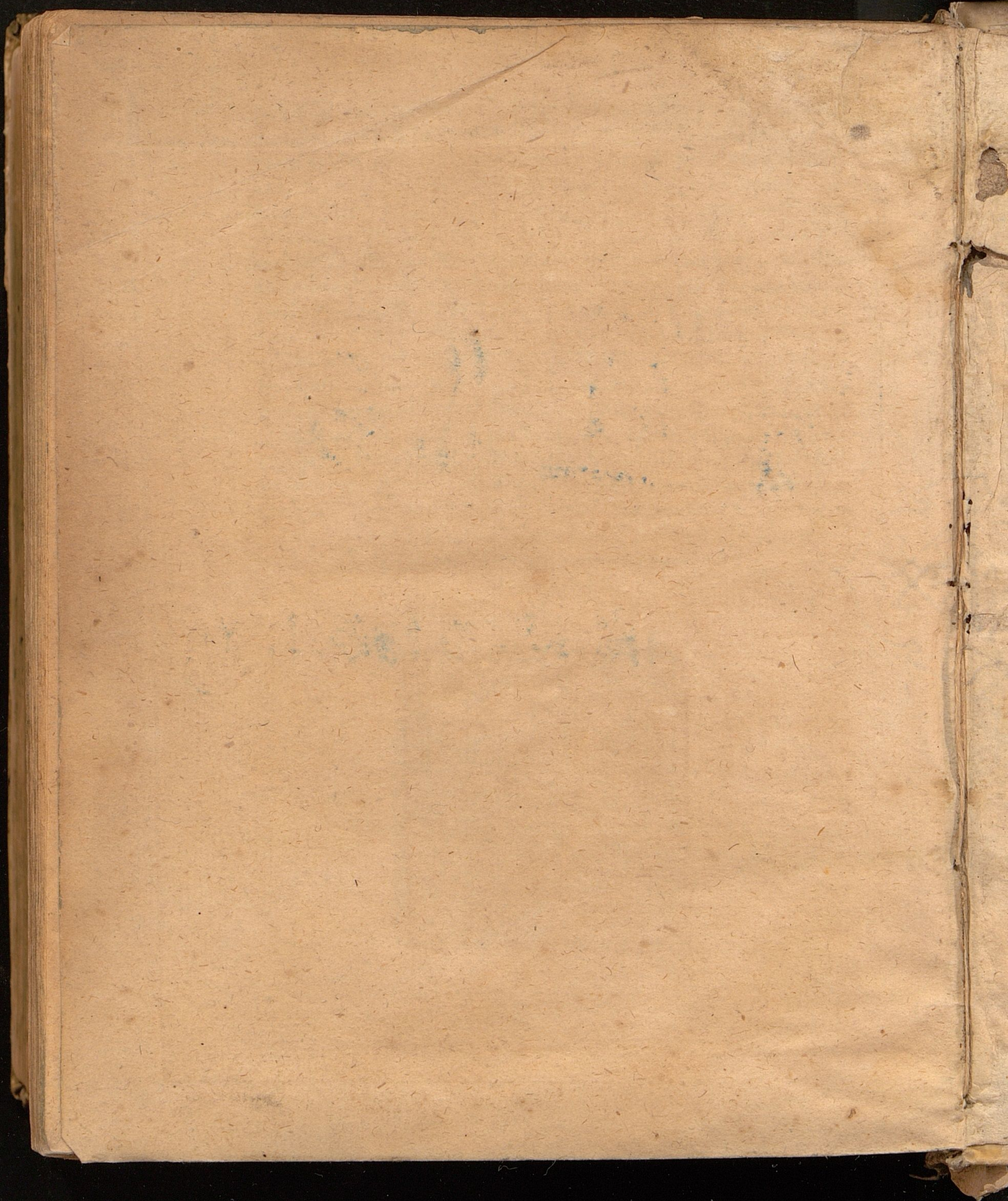
DE ...

ALB ...

Typographic ...

Umg. VI 26

= [Dissertationes
Theol. Vol. 707

ULB Halle

002 673 452

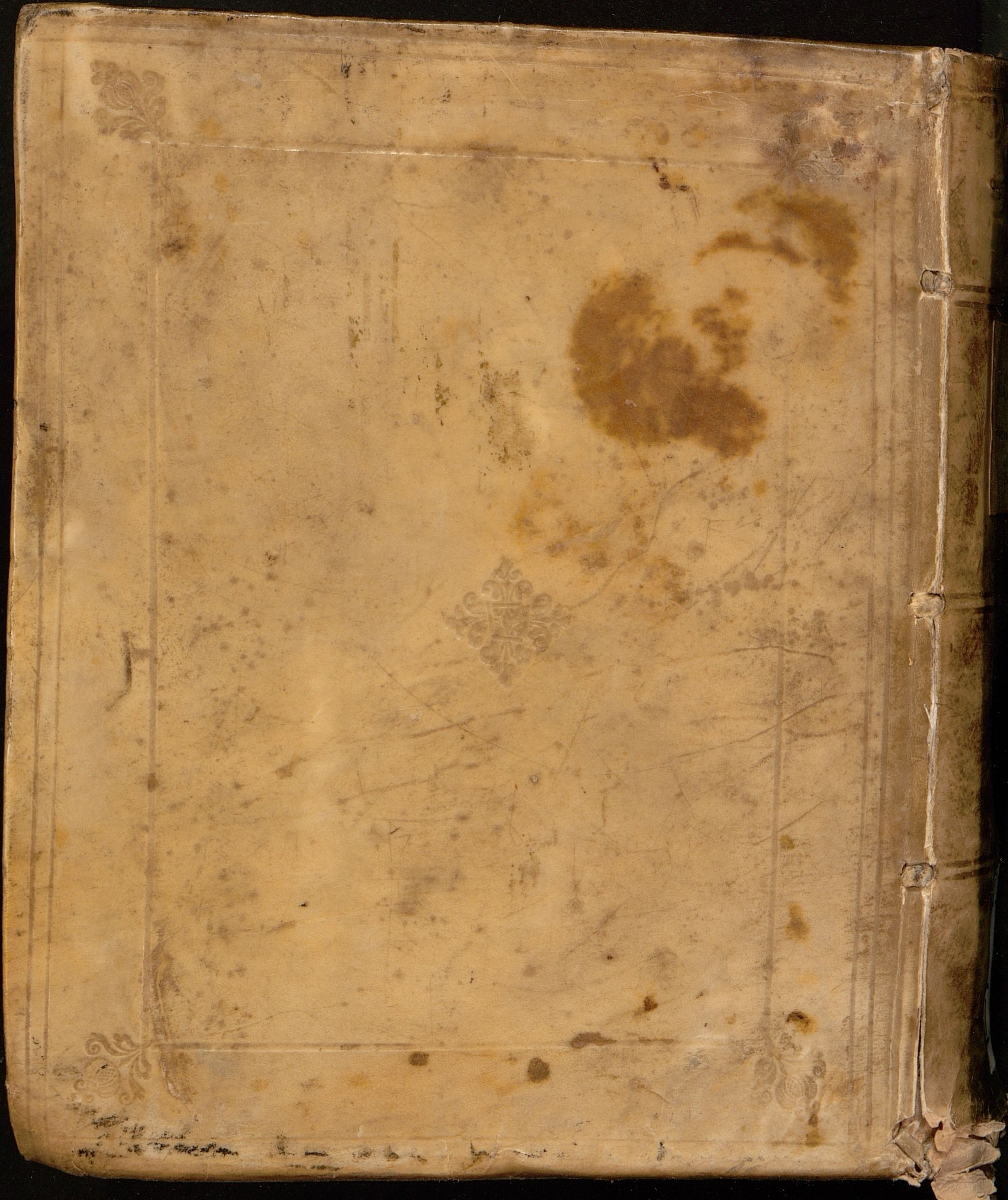
3

Sb.

VD 17

DISPUTATIO XII.
ETHICA
De
VIRTUTE HEROICA,

87

Quam
O TRIUNO ANNUENTE
et celeberrima Academia VVittebergenſi,
PRÆSIDE
ſimo & Excellentiffimo Philoſopho
COBO MARTINI, HALB:
gices & Pract. Philoſoph. Pro-
feſſore publ.

proponit & defendendam ſuſcipit
LUDOLPHUS ab ALVENSLEVE
Ludol. F.

diem 15. Octob. Horis Locoq; ſolitis.

VVITTEBERGÆ,
graphéo JOHAN. GORMANNI.

ANNO M. DC. XIV.

